

HANDELINGEN

Bijbelstudie 2007 © Internet Bijbel Cursus, www.internetbijbelcursus.nl

De "Internet Bijbel Cursus" is een onderdeel van "Bijbel Aktueel", www.bijbelaktueel.nl

Mat 10:27-32

27 Wat Ik u zeg in het donker, zegt het in het licht; wat gij u in het oor hoort fluisteren, predikt het van de daken. 28 En weest niet bevreesd voor hen, die wèl het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden; weest veeleer bevreesd voor Hem, die beide, ziel en lichaam, kan verderven in de hel. 29 Worden niet twee mussen te koop aangeboden voor een duit? En niet één daarvan zal ter aarde vallen zonder uw Vader. 30 En de haren van uw hoofd zijn ook alle geteld. 31 Weest dan niet bevreesd: gij gaat vele mussen te boven. 32 Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook Ik belijden voor mijn Vader, die in de hemelen is.

Hand 1:8

8 maar gij zult kracht ontvangen, wanneer de heilige Geest over u komt, en gij zult mijn getuigen zijn te Jeruzalem en in geheel Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde.

I. Handelingen, Algemene inleiding

1. Inleiding
2. Datering, bronnen, schrijver
3. Chronologie Handelingen
4. Kern, inhoud
5. Antiochië
6. Slotopmerkingen

1. Inleiding

De Handelingen is een bijzonder boek; het beschrijft niet alleen allerlei bijzondere gebeurtenissen maar markeert (daarmee) tevens een bijzonder punt in de geschiedenis. Het boek staat tussen de Evangelieën en de brieven van Paulus in. Dat is natuurlijk chronologisch een logische keuze, maar ook vanuit géestelijk oogpunt.

Het boek, of eigenlijk eerder een verslag van gebeurtenissen, is geschreven door Lukas -de geneesheer- die ook het naar hem genoemde Evangelie op schrift had gesteld. Lukas was één van de reisgenoten van de Apostel Paulus. Zijn Evangelie had hij op basis van ooggetuige-verslagen opgesteld. Dit boek is grotendeels op basis van zijn eigen waarneming geschreven. Het is regelmatig in de "wij"-vorm opgesteld, aangevend dat Lukas zelf aanwezig was.

De Handelingen begint met "Mijn eerste boek heb ik gemaakt, Teofilus, over al wat Jezus begonnen is te doen en te leren, .." en vervolgens lezen we, net als in het Lukas-evangelie, min of meer chronologisch over allerlei gebeurtenissen die met name de ontwikkeling van de vroege, Christelijke, gemeente beschrijven en daarna lezen we meer en meer over de zendingsreizen en activiteiten van Paulus. De persoon waaraan de Handelingen zijn geschreven of opgedragen is ene Teofilus. Wie hij precies was valt niet met zekerheid te zeggen. Gedacht wordt aan een niet-Joodse hoogwaardigheidsbekleder.

Lukas was, zie Kol. 4:14, een arts. Men denkt dat daarom in zijn Evangelie ook zoveel aandacht was voor de genezingen die de Here deed. Ook in de Handelingen zien we hiervoor aandacht. Maar los daarvan heeft Lukas ook veel oog voor detail in geestelijk opzicht. Hij is een goed waarnemer en analytisch. Zo is zijn aandacht voor de eerste gebeurtenissen rondom de eerste gemeente, en dan in het bijzonder de toespraak van Petrus, opmerkelijk. Vooral gezien vanuit het oogpunt van een bekeerde heiden omdat bijv. in Handelingen 2, in Petrus' toespraak, een aantal belangrijke zaken zijn opgenomen - zie verder - die diep geestelijk inzicht en kennis van de Joodse traditie doen vermoeden.

Paulus

Dat de aandacht in de Handelingen meer en meer verschuift naar Paulus en zijn activiteiten heeft dus alles te maken met het feit dat Lukas een metgezel van Paulus was. Helaas wordt vaak de verkeerde conclusie getrokken dat hetgeen Paulus verkondigde klaarblijkelijk van groter belang is of was en - mede op basis van bepaalde uitleggingen van de brieven van Paulus- de Apostel een "ander" of "afwijkend" Evangelie zou verkondigen.

Integendeel, want wat ook klip en klaar uit de Handelingen blijkt is dat Paulus zijn boodschap toetst aan hetgeen onder andere de andere Apostelen hiervan vinden en wel in het bijzonder Jakobus, Petrus (Kefas) en Johannes (Gal. 2:9).

Als we ons alleen zouden richten op Paulus, en zijn zendingswerk, dan doen we daarmee de andere Apostelen en leiders binnen de jonge, Christelijke, kerk ernstig tekort. We zouden dan ook de eerste 12 hoofdstukken van de Handelingen, die samen ongeveer 13 jaar beslaan, en de belangrijke beginjaren van de gemeente zijn, min of meer negeren of ondergeschikt maken!

2. Datering, bronnen, schrijver

De Handelingen stoppen met de gevangenschap van Paulus. Wanneer Lukas de Handelingen later zou hebben geschreven of een "ghostwriter" (..) deze zou hebben geschreven zou het logischer zijn dat dan het proces tegen Paulus én de uitkomst er van beschreven zou zijn.

De laatst mogelijke en meest logische datering is daarom de periode van de gevangenschap van Paulus. Lukas was daar bij hem, en had daar de gelegenheid in rust te werken en zo de Handelingen op schrift te stellen. Het is dus zeer aannemelijk dat de Handelingen door Lukas in de jaren 60/61 op schrift zijn gesteld.

Zoals eerder opgemerkt was het het tweede boek van Lukas. Het eerste -zijn Evangelie- was iets eerder geschreven; tijdens het verblijf in Ceasarea. Dr. Halley stelt: "Het Evangelie van Lukas en de Handelingen vormen feitelijk een tweedelig boekwerk".

Voor het schrijven van zijn Evangelie had Lukas nauwkeurig onderzoek gedaan; Jeruzalem was vlakbij en daar woonde ondermeer Jakobus, de broer van de Here en -wanneer ze nog in leven was?- Maria, de moeder van Jezus (zij woonde bij Johannes, eveneens in Jeruzalem woonachtig). Voor de Handelingen heeft hij eveneens uit deze bronnen geput alsmede uit eigen ervaringen en -uiteraard- de ooggetuigen Paulus, Markus en andere metgezellen van Paulus.

Volgens Eusebius (264-340), die bekend staat als "de vader van de kerkgeschiedenis", was Lukas afkomstig uit Antiochië. Hij was, getuige zijn boeken, zeer bedreven in Grieks én Hebreeuws en, als arts, goed opgeleid.

Wat velen niet weten is dat Lukas niet zómaar een metgezel van Paulus was maar tévens ruim zes jaar een leidende broeder was in de gemeente te Fillipi. Hij bleef daar achter om de gemeente te leiden en onderwijzen en later, na zes jaar, voegde hij zich weer bij Paulus (vgl. Handelingen 16:10, 16:40, 20:6). Dit feit alleen al laat, wederom, zien dat Lukas over het nodige geestelijke inzicht beschikte!

3. Chronologie Handelingen

Er is niet genoeg exacte data om alle beschreven geschiedenis in Handelingen exact te dateren. Aan de hand van een aantal benoemde, geschiedkundig belangrijke, zaken is echter een vrij goede inschatting te maken wanneer wát plaatsvond. Zo weten we bijvoorbeeld dat Herodus stierf in het jaar 44 (Handelingen 12:23). Wanneer genoemd wordt dat Paulus arriveerde in Jeruzalem vlak voor de tijd dat Herodus de Apostel Jakobus ombracht (11:30-12:2) en vlak na de dood van Herodus vertrok doet ons vermoeden dat dit de 2e keer was dat Paulus in Jeruzalem was -waar hij Jakobus nog had gesproken, dus voor Jakobus' dood- het moment waaraan hij refereert in Galaten 2.

Aan de hand van de bekende gegevens kan daarom de bekering van bijvoorbeeld Paulus worden gesteld rond het jaar 31 of 32.

Dit, en de benoeming van Festus als als Gouverneur van Ceasarea (Hand. 24) in het jaar 60 leidt tot een redelijk zekere datering van alles wat er tussen ligt.

Men kan zich afvragen waarom dit door Lukas niet nauwkeuriger is vastgelegd. De reden, mijns inziens, is dat Lukas niet verwachtte dat 2000 jaar na dato er nog tientallen miljoenen mensen zouden zijn die zijn "Handelingen" zouden lezen en bestuderen! Men leefde immers in de verwachting van de spoedige wederkomst van Christus! Daarnaast waren zijn boeken gericht aan iemand, Teofilus, die naar alle waarschijnlijkheid bekend was met veel van de gebeurtenissen in die tijd en de geadresseerde kon daarom het een en ander wel plaatsen in de (historische) context.

Onderstaande tabel is een globale weergave van de diverse gebeurtenissen, mede gebaseerd op/overgenomen uit Halley's Bible Handbook. Nb. alle data/jaartallen zijn bij benadering!

Gebeurtenis	Hoofdstuk	Jaar
Ontstaan van de Christelijke Gemeente in Jeruzalem	2	30
Steniging en dood van Stefanus, vervolging van de Gemeente	7, 8	31/32
Ontstaan gemeente te Antiochië e.a. plaatsen	7, 8, 11	31/32
Bekering van Paulus	9	31/32
Paulus' eerste bezoek aan Jeruzalem, na zijn bekering		34/35
Bekering van Cornelius, Evangelieverkondiging aan de (eerste) heidenen	10	35-40
Gemeente te Antiochië, heidenen die zich bekeren, Paulus wordt door Barnabas gevraagd om te komen om de gemeente te onderwijzen. Eerste publieke optreden Paulus	11, 7, 8	31/32, 42
Paulus' tweede bezoek aan de Apostelen in Jeruzalem om zijn inzichten en onderwijs te toetsen.	11:27v.v.	44
Paulus' eerste zendingsreis, Galatië	13, 14	45-48
Eerste Apostelconvent te Jeruzalem	15	50
Paulus' tweede zendingsreis, Griekenland	16-18	50-53
Paulus' derde zendingsreis, Efeze	19, 20	54-57
Paulus te Korinthe, drie maanden, Filippi en terug naar Jeruzalem - waar hij gevangen genomen wordt.	20	57-58
Paulus in Ceasarea, in gevangenschap. Lukas schrijft zijn Evangelie.	24-26	58-60
Paulus' reis naar Rome, als gevangene	27, 28	60-61
Paulus in Rome	28	61-63

4. Kern, Inhoud

Lukas beschrijft in de Handelingen de ontstaansgeschiedenis van de eerste Christelijke gemeente. Zonder zijn Handelingen zouden we nauwelijks of geen idee hebben gehad over het ontstaan van de Gemeente, het werk van de Apostelen nadat de Here ten hemel was gevaren, het zendingswerk van Paulus, het ontstaan van gemeenten buiten Israël e.d.

Het boek begint bij het ontstaan van de gemeente op de éérste pinksterdag en hoe deze Joodse geloofsgroep - toen als een 'sekte' gezien door de Joodse leiders - uitgroeide tot een beweging met aanhang onder de Joden maar óók onder de heidenen.

Belangrijke kernzaken, door de handelingen heen:

- * nadruk op de opstanding;
- * vervulling profetie;
- * bevestiging van de Apostelen;
- * bevestiging van het Evangelie;
- * van Joodse beweging naar Christelijke gemeente.

Vervolging

De verbreiding van het evangelie ging snel; door de verdrukking van de gemeente in Jeruzalem vluchtten veel gelovigen. Al snel na het ontstaan van de éérste Gemeente, zie de tabel, ontstonden er daardoor gemeenten in landen rondom Israël. In eerste instantie voornamelijk Joods met één uitzondering: de gemeente te Antiochië.

Dát er zovóél gemeenten ontstonden moet ons niet verwonderen. Er waren in Jeruzalem **meer dan 10.000** (zie de eerste hoofdstukken!) mensen, in korte tijd, tot geloof gekomen en werd nog "dagelijks toegevoegd" aan de gemeente (Hand. 2:47). Een aantal hiervan ging direct na de pinksterdag terug naar huis (na de viering van het "Feest der Eerstelingen"), naar het land waar ze woonden, en namen de "Blijde Boodschap" mee.

Dit zal geresulteerd hebben in diverse, kleine, groepen van "Messias-belijvende Joden". Zij bleven Joods -net als de Apostelen in het begin- en de Joodse religie volgen maar hadden daarnaast ontdekt dat de Messias was gekomen en Hém leren kennen. Anderen waren door de prediking van Johannes reeds tot geloof gekomen (Handelingen 19!) hoewel niet tot volledig begrip en kennis van de Weg. We komen deze Joodse-Christelijke gelovigen tegen op verschillende plaatsen in de Handelingen.

Vervolgens was daar de verstrooiing van grote aantallen gelovigen door de vervolgingen in Jeruzalem. Van een kleine beweging van ca. 200 trouwe discipelen groeide de gemeente binnen een jaar zo uit tot een beweging met tienduizenden (inclusief vrouwen en kinderen) mensen. Grote aantallen mensen vluchten weg tijdens de vervolgingen, eerst binnen Israël (Hand. 8:4, 14) tot aan Syrië (Hand. 9:2, 10, 19) en Cyprus (Hand.11:19). Aangekomen in andere plaatsen spraken zij met hun daar wonende volksgenoten, Joden, en ook onder hen kwamen er tot geloof waardoor het aantal Messias-belijvende Joden explosief bleef groeien.

5. Antiochië

Een bijzonderheid was de gemeente van Antiochië. Daar kwamen ook Grieks sprekende heidenen tot geloof:

Hand. 11:20

"Er waren echter onder hen enige Cyprische en Cyreneische mannen, die in Antiochie kwamen en ook tot de Griekssprekenden spraken en hun de Heer Jezus verkondigden."

Dáár zien we Paulus -voorzover ons bekend- zijn éérste taak krijgen binnen de Gemeente, ongeveer **twalf jaar nadat hij tot geloof was gekomen**.

De reden dat Paulus door Barnabas werd opgehaald uit Tarsus -waar hij op dat moment woonde- is onduidelijk. Het is niet ondenkbaar dat hij in Tarsus onder de Joden het Evangelie heeft verkondigd, maar eventueel ook aan de heidenen aangezien Paulus een schriftgeleerde was én naast het Hebreeuws het Grieks tevens machtig was is de gedachte dat juist hij werd geroepen om de heidenen te onderwijzen en te helpen bij de opbouw van deze "gemengde gemeente". Antiochië was een zeer grote gemeente; vgl. bijv. Hand. 15:30 ("*menigte*").

Hand. 13:1

"Er waren nu in Antiochie, in de gemeente die daar was, profeten en leraars: Barnabas, Simeon, Niger geheten, Lucius van Cyrene, Manahan, de jeugdvriend van Herodes de viervorst, en Saulus."

Barnabas was, samen met anderen, één van de profeten/leraren binnen deze gemeente. Ook Barnabas was afkomstig van Cyprus en zal daarom tot hen hebben behoord die het evangelie aan de heidenen verkondigde.

We zien hier ook dat de gemeente niet alleen een mengeling was van Joden en heidenen, maar ook een zogenaamde "multi-culturele gemeente": één van de leiders was "Simeon, Niger geheten"; dit betekent: hij was een negroïde man. Paulus praktiseerde, samen met de andere leiders, het één zijn in Christus en **hier zal dan ook de basis hebben gelegen voor zijn, en Barnabas', latere onderwijs** op dit punt!

Galaten 3:28

"Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: gij allen zijt immers één in Christus Jezus."

Paulus, Barnabas, Simeon, Lucius en Manahan waren de onderwijzers en profeten van deze eerste "gemengde Christengemeenschap". Het was ook de éérste Christengemeenschap die "buiten het Jodendom" stond of trad.

Paulus toetste zijn leer en ervaringen bij de broeders in Jeruzalem en kreeg hun zegen, hun steun. **Veertien jaar ná zijn bekering** wordt hij dan geroepen om samen met Barnabas het Evangelie te gaan verkondigen "**aan de heidenen**".

Zondagsschoolverhalen

We zien in onze fantasie, gevoed door de "zondagsschool-verhalen", vaak voor ons dat Paulus, Barnabas, Silas e.a. "de wijde wereld introkken" en het Christendom predikten in Asia en Europa. Zoals we nu echter al hebben kunnen constateren -wanneer we de feiten kennen- lag de zaak gedeeltelijk anders. Zonder afbreuk te willen doen aan Paulus' werk moeten we constateren dat er in de Grieks-sprekende, "heidenen"-wereld al veel gelovigen waren, onder de Joden. Paulus en zijn metgezellen reisden rond en vonden onderdak bij hen, en zodoende was er een "uitvalsbasis" voor de verkondiging aan Joden én heidenen en stichtte men overal (nieuwe) gemeenten. Uniek kénmerk van deze nieuwe gemeenten was de boodschap dat het geloof in de Messias niet louter een Joodse zaak was, maar voor een ieder die geloofde, Jood én heiden, slaaf én vrije.

Met die boodschap trokken Paulus en zijn metgezellend door Asia, Griekenland tot in Rome: de toendertijd "beschaafde wereld" en zó ontstond de Gemeente zoals we die nu kennen: een "lichaam" van Joden en heidenen, buiten het Jodendom, buiten de heidense religies, als apartgezet, geheiligd, volk.

6. Slotopmerkingen

Ook in andere landen ontstonden door evangelieprediking van Evangelisten en Apostelen gemeenten; zo weten we dat Petrus in Babel was, zijn ons de verhalen bekend van de "Thomas-christenen" (d.i. gemeenten en kerken die gesticht zijn, volgens hun overleveringen, door de Apostel Thomas) en weten we dat bijvoorbeeld in Egypte een grote Christengemeenschap was (Alexandrië). Dat in Alexandrië een grote, Messiaans-Joodse, gemeenschap ontstond is niet verwonderlijk aangezien Alexandrië een grote Joodse gemeenschap kende. In de Handelingen is dit alles niet- of nauwelijks beschreven.

We kunnen ons afvragen waarom er dan zoveel aandacht is -in de Handelingen- voor Jeruzalem, Antiochië en het zendingswerk vanuit deze twee steden. Natúúrlijk is de eerste verklaring: dat had alles te maken met de schrijver, Lukas, en de mensen waarmee hij optrok; de Apostelen, evangelisten en leraren afkomstig uit Jeruzalem en Antiochië.

Dat is niet de hele verklaring; want: waarom dan geen aandacht voor zijn eigen werk en gemeente? De verklaring moet hierin gezocht worden: Lukas was niet alleen maar een documentalist, hij was een door de Heilige Geest geïnspireerd schrijver! Wat de Here van belang vond is vastgelegd in de Handelingen!

We zien vastgelegd:

- de achterliggende praktische en geestelijke oorzaken van diverse zaken:
 - waarom Petrus, hoewel in eerste instantie geroepen tot verkondiging aan de heidenen, zich meer en meer gaat richten op verkondiging onder de Joden en het leiden van de gemeente(n), vanuit Jeruzalem;
 - Dat de verkondiging aan de heidenen door Paulus, Silas, Barnabas e.a. ter hand genomen werd en de oorzaken en gevolgen hiervan;
- hoe het Evangelie van een louter Joodse zaak (immers: de Messias kwam voor Israël!) een boodschap voor de hele wereld werd: van Joodse sekte naar Christelijke gemeente;
- wat de achtergronden van de brieven van de Apostelen leren zijn, aan wie ze werden geschreven (hoe die gemeente tot stand is gekomen), wat de achterliggende gedachten zijn, hoe bijvoorbeeld Paulus en Petrus tot bepaalde inzichten zijn gekomen, etc.

Er zijn helaas veel Christenen die de verschuiving die we hier boven zien plaatsvinden niet begrijpen; zij zijn van mening **dat er een verschuiving in (de) boodschap plaatsvindt**. Dat Paulus een "ander evangelie" predikt. Het is echter niet een verschuiving in de bóódschap, er is geen sprake van een ándere boodschap, er is **een verschuiving in "publiek"**, de toehoorder!

De Handelingen zijn daarom en daarmee een belangrijke bron van kennis over de Gemeente van Christus Jezus voor ons. We krijgen er praktische én geestelijke achtergronden mee aangereikt en leren beter te begrijpen hoe de Gemeente van Christus Jezus tot stand is gekomen en wat de achterliggende (geestelijke) principes zijn van de (Bijbelse) gemeente. Dat er hierbij veel aandacht is voor Paulus' werk -mede geworteld in de gemeente van Antiochië én "met de zegen van Jeruzalem"-

is daarom dan ook verklaarbaar in die zin dat we zien hoe de aandacht verschuift van de Joodse, tot het Jodendom behorende, "messiasbelijdende" gelovigen naar de Gemeente van Christus; hoe de boodschap van een Joodse aangelegenheid van betekenis wordt voor de gehele "heidense" wereld, universeel: voor álle mensen.

De Handelingen sluiten daar dan ook mee af, Paulus constateert dat de Joden, als volk, de Messias niet erkennen en het Evangelie naar de heidenen is gegaan en dat zij wél luisteren:

Hand. 28:26-28

‘Ga tot dit volk en zeg: Met het gehoor zult u horen en geenszins verstaan, en kijkend zult u kijken en geenszins zien; 27 want het hart van dit volk is vet geworden en hun oren zijn hardhorend geworden en hun ogen hebben zij gesloten, opdat zij niet misschien met hun ogen zien en met hun oren horen en met hun hart verstaan en zich bekeren, en Ik hen gezond maak’. 28 Het zij u dan bekend dat deze behoudenis van God tot de volken is gezonden; zij zullen ook horen.

II. Christus in de Psalmen

1. Profetisch
2. Interpretatiefouten
3. Kenmerken van Christus

Na zijn opstanding zei de Here Jezus tegen de discipelen (Lukas 24:44) dat alles vervuld moest worden wat over hem in de **Wet van Mozes, de Profeten en de Psalmen** geschreven is. Dat de Wet en de Profeten over de Here Jezus spreken weten we vaak wel. Maar op het woordje "psalmen" letten we nauwelijks.

1. Profetisch

Opvallend is de grote onkunde op dit gebied bij veel mensen. Zij begrijpen totaal niet dat veel Psalmen profetisch zijn. Wanneer we echter het Nieuwe Testament doorlezen komen we heel veel plaatsen tegen waar juist verwezen wordt naar de Psalmen in relatie tot de Here Jezus. Ook door de Here Jezus zelf worden gedeeltes uit de Psalmen aangehaald, een voorbeeld hiervan vinden we in

Matt. 21:42

"Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: De steen, die de bouwlieden afgekeurd hadden, deze is tot een hoeksteen geworden; van de Here is dit geschied, en het is wonderlijk in onze ogen?"

Dit is een aanhaling uit Psalm 118:22. In dezelfde psalm lezen we meer wat spreekt over de toekomstige verlossing van Israël en als uitroep daartussen ondermeer ook vers 26:

"Gezegend hij, die komt in de naam des HEREN; wij zegenen u uit het huis des HEREN." (Ps. 118:26)

Niet voor niets verwijst de Here daarom naar deze psalm. Het moment was daar, het volk zong hem dit toe (Mt. 21:9). Opvallend dus dat de Joden, de bevolking, heel goed wisten wat hier gebeurde maar de **geestelijke leiders** verwierpen het! Vandaar ook dat de Here met verdriet moest constateren dat hij verworpen werd door hen en weer deze psalm aanhaalt:

Matt. 23:37-39

"Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt, wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, en gij hebt niet gewild. Zie, uw huis wordt aan u overgelaten. Want Ik zeg u, gij zult Mij van nu aan niet meer zien, totdat gij zegt: Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren!"

Ook in de Handelingen en de brieven van de Apostelen vinden we dus veel aanhalingen uit de Psalmen. En dat is ook niet verwonderlijk, want ze spreken op een hele duidelijke manier over de Here Jezus. David schreef namelijk veel van de Psalmen om de eer van Davids' grote Zoon, de Messias, te bezingen.

2. Interpretatiefouten

De psalmen bevatten zelfs zóveel profetische uitspraken over de Here Jezus dat sommigen van mening zijn dat ze alléén maar over de Here Jezus gaan. Dat is natuurlijk niet juist; ze spreken namelijk ook over de **persoonlijke ervaringen** van David en over het Joodse volk. En hoe zouden psalmen waarin David over zichzelf spreekt als een zondaar kunnen slaan op de Here Jezus? Daarnaast spreken de Psalmen ook over de verre toekomst, toen tenminste, van het gelovige overblijfsel van het volk Israël. Het volk dat door de grote benauwdheid, de grote verdrukking zal moeten gaan. Ook dat kan niet gaan over de Here Jezus.

Andere mensen zijn van mening dat de Psalmen gaan over de gelovigen uit déze bedeling, de genade-tijd. Zij passen ze soms letterlijk toe op de Christenen van nu. Natuurlijk mogen we troost putten uit de Psalmen. Natuurlijk mogen we er lering uit trekken. Maar we moeten heel goed oppassen dat we de Psalmen niet zomaar op onszelf 'van toepassing te verklaren' omdat ze de ervaringen van Joodse gelovigen onder de Wet beschrijven. Niet alleen wanneer we over de Joodse

gelovigen spreken, ook wanneer we spreken over het Koningschap van Christus; dat Koningschap – het Duizendjarig Rijk- is een Koningschap waarbij hij regeert met een ijzeren roede en de Wet, op aarde, weer in werking is gesteld!

De Psalmen slaan dus bijna *nóóit* op de genade-tijd waarin wij leven. De zegeningen en de plaats van de Gemeente is immers Hemels, en die van het Joodse volk aards? Dáároveň spreken de Psalmen. **Niet** over de tijd waarin wij leven, **niet** over wat wij hebben te verwachten.

3. Kenmerken van Christus

De éérste 8 Psalmen, die de inleiding vormen op alle psalmen daarna, spreken over een aantal unieke kenmerken van de Here Jezus. Ik ga er héél kort even doorheen:

Psalm 1 – 2

Het overblijfsel van de laatste dagen en Gods raadsbesluiten met betrekking tot de Messias. De koningen op de aarde staan tegen de Here en zijn gezalfde op, maar toch zal Hij als Koning over Sion bevestigd worden. De Here lacht om zijn tegenstanders, Hij bespot ze zelfs. Psalm 2, Staten Vertaling, sluit dan ook af met:

“Kust **de Zoon**, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden.”

⇒ is het niet opmerkelijk om te zien dat hier zomaar gesproken wordt over ‘de Zoon’? Hoe valt te ontkennen dat David hier profetisch over de Here Jezus spreekt? Het is wel de Zoon –zoals ik eerder noemde- in zijn hoedanigheid als Koning **over deze aarde** en vandaar dat er staat dat zij hem moeten “kussen” oftewel eren, anders zal Zijn toorn ontbranden.

Psalm 3 – 7

De beginselen van de openbaring van het overblijfsel (van Israël) en hun moeilijke omstandigheden doordat zij de Messias hebben verworpen. Zij roepen de Here aan, om hen te verlossen, om genade... om gerechtigheid.

Psalm 8 (lezen)

Een geweldige, profetische, Psalm die de Here Jezus bezingt en wat Hij gedaan heeft, hoe hij tijdelijk vernederd werd door een mens te worden, gesteld onder de engelen, maar vervolgens hoog verheven wordt en alles onder de voeten van de Here Jezus wordt gesteld.

Een paar jaar geleden was er een hitje op de radio. De zangeres zong: “What if God was one of us, just a stranger on the bus”. Vertaald: “Wat als God een van ons was, gewoon een vreemdeling in de bus”. Het verbaast mij, dat zo’n liedje zo’n enorme hit, wereldwijd, kon worden. Zelfs Christenen zongen het vaak mee, omdat ze dachten dat het ergens wel een Christelijke boodschap had. Maar de vraag is helemaal niet óf God één van ons zou kunnen zijn en wat er dan zou gebeuren; **Hij wás het!** Opvallend dat veel mensen zo’n liedje uit volle borst meezongen, zonder te begrijpen wát ze zongen.

De Here Jezus ging op deze aarde door **elke pijn**, door **elke emotie**, heen die wij als mensen ook kennen. Hij voelde mee met de mensen, leefde mee met ze. Hij maakte mee hoe je als mens ziekte, rouw en pijn mee kon maken, emotionele schade kan krijgen door toedoen van andere, zondige, mensen.

Daarbij was **Hij** zondeloos. Dat maakte het voor Hem nog veel zwaarder om te moeten zien en ervaren hoe de mens, door de zonde, was verworden. Hij was er toe in staat door de kracht van zijn liefde, zijn goddelijkheid, de gevoelens die Hij had voor de mensheid en Zijn wil om de mensheid te bevrijden van dit juk: de zonde en de gevolgen ervan. Hij ging daarom zijn weg door alle ellende die de zonde en de vijandschap van mensen veroorzaakte. Hij verdroeg dit. Zélfs de ongevoeligheid en het ongeloof van zijn discipelen. **Tijdens zijn leven begrepen zij niet één keer wat hij tegen ze zei!**

1 Kor. 15:20-28

20 Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, als eersteling van hen, die ontslapen zijn. 21 Want, dewijl de dood er is door een mens, is ook de opstanding der doden door een mens. 22 Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. 23 Maar ieder in zijn eigen rangorde: Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn bij zijn komst; 24 daarna het einde, wanneer Hij het koningschap aan God de Vader overdraagt, wanneer Hij alle heerschappij, alle macht en kracht onttroond zal hebben. 25 Want Hij moet als koning heersen, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten gelegd heeft. 26 De laatste vijand, die onttroond wordt, is de dood, 27 want alles heeft Hij aan zijn voeten onderworpen. Maar wanneer Hij zegt, dat alles onderworpen is, is blijkbaar Hij uitgezonderd, die Hem alles onderworpen heeft. 28 Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

Paulus spreekt in 1 Kor. 15 (en in Hebr. 2) over wat we hier eerder lezen in Psalm 8. Christus zal alles aan Zijn voeten onderwerpen en dat is vervuld in de opstanding. Darby zegt hier van:

“1 Kor. 15 zegt ons, dat de onderwerping van alle dingen onder zijn voeten zal plaatsvinden in de toekomstige wereld. Alle dingen zijn Hem nu nog niet onderworpen, maar wel is Hij reeds gekroond met heerlijkheid en eer. En in Efeze 1 lezen we dat de Gemeente met hem verenigd is in deze plaats van heerlijkheid. Dit laatste wordt echter in deze Psalm niet besproken, omdat het deel uitmaakt van de verborgenheid die van alle eeuwen en alle geslachten verborgen is geweest in God”

Vanaf de Handelingen echter, is het openbaar geworden.

Maar hoe kán dit allemaal zo zijn? Hoe kán het dat Christus de éersteling is geworden, terwijl Hij zelf zelfs mensen uit de dood opwekte, hoe kán het dat door zijn dood en opstanding Hij de Zoon van David is geworden? Het antwoord hierop vinden we in Handelingen 2 en in een andere Psalm: 89. Opvallend genoeg spreekt bijna geen énkél bijbelcommentaar in die zin over Psalm 89 terwijl juist Petrus ons laat zien dat daar een hele belangrijke sleutel ligt.

III. Handelingen 2 - Toespraak van Petrus

1. De Eerstgeborene
2. De Messias
3. Toespraak van Petrus
4. De Erfenis

Psalm 89:21-38

21 Ik heb David, mijn knecht, gevonden, met mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd; 22 voor wie mijn hand tot steun zal zijn, ook zal mijn arm hem sterken; 23 geen vijand zal hem overvallen, geen booswicht zal hem verdrukken; 24 ja, Ik zal zijn tegenstanders voor zijn aangezicht verpletteren, wie hem haten, zal Ik verslaan. 25 Maar mijn trouw en mijn goedertierenheid zullen met hem zijn, en door mijn naam zal zijn hoorn verhoogd worden; 26 ook zal Ik zijn hand leggen op de zee, en zijn rechterhand op de stromen. 27 Hij zal tot Mij zeggen: Gij zijt mijn Vader, mijn God en de rots van mijn heil. 28 Ja, Ik zal hem tot een eerstgeborene stellen, tot de hoogste van de koningen der aarde. 29 Voor altoos zal Ik jegens hem mijn goedertierenheid bewaren en mijn verbond zal voor hem vast blijven; 30 zijn nakroost zal Ik voor immer doen voortbestaan, en zijn troon als de dagen des hemels. 31 Indien zijn zonen mijn wet verlaten, en niet naar mijn verordeningen wandelen; 32 indien zij mijn inzettingen ontwijden, en mijn geboden niet onderhouden, 33 dan zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen; 34 maar mijn goedertierenheid zal Ik hem niet onthouden, mijn trouw zal Ik niet verloochenen, 35 mijn verbond zal Ik niet ontwijden, noch veranderen wat over mijn lippen gekomen is. 36 Eenmaal heb Ik bij mijn heiligheid gezworen: Hoe zou Ik tegenover David liegen! 37 Zijn nakroost zal voor altoos bestaan, zijn troon zal als de zon vóór Mij zijn; 38 als de maan zal hij voor altoos vaststaan, en de getuige aan de hemel is getrouw.

Lukas 2:22-24

22 En toen de dagen hunner reiniging naar de wet van Mozes vervuld waren, brachten zij Hem naar Jeruzalem om Hem de Here voor te stellen, 23 gelijk geschreven staat in de wet des Heren [¹]: Al het eerstgeborene van het mannelijke geslacht zal heilig heten voor de Here, 24 en om een offer te brengen overeenkomstig hetgeen in de wet des Heren gezegd is, een paar tortelduiven of twee jonge duiven.

[¹] Ex. 13:2 - Heilig Mij alle eerstgeborenen, die onder de Israëlieten het eerst uit een moederschoot voortkomen, zowel van mens als van dier; zij zijn mijn eigendom.

1. De Eérstgeborene

Het eerstgeboorterecht hield praktisch gezien in dat de oudste zoon het recht had, bij de verdeling van de erfenis, op diverse materiële zaken zoals de woning van de ouders, grond, eerste keuze bij de kudde, enz. De navolgende zonen kregen uiteraard ook hun deel, maar dan in geld. Hiermee konden zij dan elders een bestaan opbouwen.

Het kwam er op neer dat de oudste de "zaak van vader voortzette". Dit was niet alleen materieel. Men zag hem als de nieuwe gezinsvertegenwoordiger -de voortzetting van de familie- bij overlijden van vader, de oudste zoon nam de plaats in die zijn vader liet vallen in bestuurlijke en geestelijke zaken, etc., etc. Een zaak die niet te lichtvaardig mocht worden opgevat in het oude Oosten en zo ook bij het volk Israël.

Wie de Bijbel kent, weet dat het meerdere malen voorgekomen is dat de Here een eerstgeboorterecht niet toekende of niet gaf aan de letterlijke, eerstgeboren, zoon – dat is: de zoon die hier menselijk gezien récht op had.

Dit begint al bij Esau en Jakob. In Genesis 25:23 lezen we dat de Here tot Rebekka zegt:

Genesis 25:23

"Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de ander, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen".

Tégen de gebruiken van de mens in laat de Here weten dat de oudste de jónkste dienstbaar zou zijn. Een bijzondere belofte en een belofte met gevolgen die tot op de dag van vandaag nog merkbaar zijn; wie had toen, maar ook later in de geschiedenis, ooit verwacht dat de nakomelingen van Jakob, de jongste zoon van Rebekka, nu nog steeds een leidende rol in de wereld zouden spelen en, bovenal, meerdere malen de sterkere bleken te zijn? Van de nakomelingen van Ezau – de Edomieten – horen we tegenwoordig niets meer... !

De Here kiest de taak!

De Here kijkt naar het hárt van de mens, niet naar afkomst, en kiest wij Hij wil voor de taak die Hij heeft weggelegd voor die mens. Soms betekent dit dat je als mens een taak of opdracht krijgt die je totaal niet begrijpt. Een taak waarvan je als mens zegt: "Dit past niet bij mij", "hier ben ik niet geschikt voor", "Hier ben ik niet voor geroepen!" of... "dit wil ik liever niet doen".

Het Bijbelse beeld is echter dat **de Here kiest wat de uit te voeren taak en roeping is**, en niet de mens. Als mensen zien we dat vaak zo anders; we hebben in onze eigen ogen bepaalde gaven of een roeping. Bepaalde talenten die we denken te moeten benutten. Wij menen te weten hoe wij het beste inzetbaar zijn "voor de Here". We doen soms een gaventest en beroepen ons daar op, ook in de gemeente. Maar, als je als mens je leven aan de Heer geeft – oftewel: Hem vrijwillig wilt dienen – zul je ook moeten accepteren dat je Heer, je Mééster, zegt wat je taak en werkzaamheden zijn. Ook als je denkt of vind dat dat niet jouw taak is en het werk dat je als taak ontvangt niet overeenkomt met "de uitkomst van je gaventest" of niet strookt met je gevoel over hoe je het beste inzetbaar zou kunnen zijn...

Tegenwerping kan zijn: "we hebben toch een vrije wil?". Maar **dat is nu juist hetgeen we hebben opgegeven** toen we er vrijwillig, uit vrije wil, voor kozen om de Here te dienen! Mét deze keuze houdt onze vrije wil op!

We kunnen het vergelijken met het in dienst treden bij een werkgever. We kiezen er vrijwillig voor ergens te gaan werken, sterker: we vrágen er om! We sturen een sollicitatiebrief, met het vriendelijke verzoek aan de werkgever om in zijn dienst te mogen treden. Zodra we in dienst getreden zijn, dienen we de ons opgedragen werkzaamheden als een goed werknemer uit te voeren. Oók als we ze minder leuk vinden, niet passend of.. er geen zin in hebben. Zo is het ook met de mens die dienst neemt in het Koninkrijk van onze Here Jezus Christus. We hebben Hem gevraagd onze Heer te worden, en behoren Hem daardoor toe. Dit betekent dat Hij ons kan – en zal - zeggen wat onze taak is, onze werkzaamheden.

Zo roept de Here dus mensen voor of tot een taak, ook als zij zichzelf minder geschikt achtten. We denken aan het bekende voorbeeld van Mozes. Hoe hij probeerde onder zijn leiderstaak uit te komen door zich te beroepen op het feit dat hij stotterde. De Here had hierin echter voorzien: hij gaf Aaron, Mozes' broer, als zijn woordvoerder!

Als echter de één geroepen wordt, betekent dat soms dat de ander, die verwachtte deze roeping te krijgen, niet geroepen wordt. Niet iedereen krijgt dezelfde taak immers? Maar wél de taak waar de Heer je geschikt voor acht of voor gekozen heeft.

De verkiezing van David

De keuze die de Here maakt heeft voor een persoon, maar vaak ook voor zijn nakomelingen -zijn kinderen en soms zelfs een heel volk-, gevolgen. In het geval van de uitverkiezing van Jakob betekende dit dat ál zijn nakomelingen uitverkoren waren. Het volk Israël. Aaron's verkiezing tot Hogepriester had tevens gevolgen voor zijn gehele familie. En zo komen we bij David. David, de jongste uit een groot gezin. De schaapherder die koning van Israël werd. Het lijkt wel een sprookje.. Maar dat was het leven van David allermínst! Uitverkiezing lijkt ons in onze menselijke ogen geweldig! Het geeft echter ook een lást. David ervaaarde het zo; vechten, vluchten, strijden.. Het volk Israël ervaaarde hun uitverkiezing zo... Dit omdat "uitverkiezing" niet iets op zichzelf staand is, maar betekent dat men –zie eerder- gekozen is tot het volbrengen van een taak. Een taak die je zelf, ... vaak niet gekozen hebt of ambieerde!

Daarom begrijp ik niet, waarom er kerkgenootschappen zijn die zich op de plaats van Gods volk willen stellen. Het is niet alleen een poging tot een onrechtmatige diefstal van de beloften gedaan aan het volk Israël het is tévens een wel zéér ondoordáchte poging tot diefstal. Want, wil men als een Jakob de belofte ontfoetselen aan de oudere broer, dan hoort daar óók de taak of roeping bij: een heilig volk zijn en de taken die dit volk heeft gekregen ten uitvoer brengen! Het één gaat niet zonder het ander.

Koningschap van David

In Psalm 89 lezen we dat David én zijn nageslacht gekozen waren, voorbestemd, tot het Koningschap over Israël. Wie de geschiedenis van David kent weet dat Samuël in éérste instantie dacht dat David's oudste broer de nieuwe koning moest worden. Toen die niet was aangewezen door de Here dacht Samuël: "dan zal het de 2e zijn" – immers, geen onbekend principe zoals we eerder zagen?

In 1 Samuël 16:6-10 (SV) lezen we:

6 En het geschiedde, toen zij inkwamen, zo zag hij Eliab aan, en dacht: Zekerlijk, is deze voor den HEERE, Zijn gezalfde. 7 Doch de HEERE zeide tot Samuel: Zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen; want het is niet gelijk de mens ziet; want de mens ziet aan, wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan. 8 Toen riep Isai, Abinadab, en hij deed hem voorbij het aangezicht van Samuel gaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren. 9 Daarna liet Isai Samma voorbijgaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren. 10 Alzo liet Isai zijn zeven zonen voorbij het aangezicht van Samuel gaan; doch Samuel zeide tot Isai: De HEERE heeft dezen niet verkoren.

Tot zeven maal toe, alle zeven zonen van Isai, zei de Here tegen Samuël: "deze is het niet". Pas toen David, de 8e en de jongste, voor Samuël verscheen zei de Here tegen Samuël: "Sta op, zalf hem, want deze is het". Niet wat de mens kiest, maar.. de Here ziet het hart aan!

David en zijn nageslacht kregen – ***in de ogen van de mens*** – een geweldige belofte: het Koningschap van Israël, voor altijd. David, de jongste van de acht zonen, werd de éérste. Maar niet zonder een doel!

Psalm 89 geeft dit ons al aan:

"Ja, Ik zal hem tot een eerstgeborene stellen, tot de hoogste van de koningen der aarde. Voor altoos zal Ik jegens hem mijn goedertierenheid bewaren en mijn verbond zal voor hem vast blijven; zijn nakroost zal Ik voor immer doen voortbestaan en zijn troon als de dagen des hemels".

David was, in de letterlijke zin, tot eerstgeborene gesteld. Hij was Koning over Israël en zijn broers werden zijn ondergeschikten. Maar, was het God –uiteindelijk- om David te doen? Was David, bij leven, de hoogste van alle Koningen der aarde? Is zijn troon blijven voortbestaan voor altijd? Wie de Bijbelse geschiedenis kent weet dat dit niet het geval is; immers: het volk Israël raakte verdeeld, Israël en Juda werden weggevoerd en het letterlijke Koningshuis van David is verdwenen. Waarom dan deze belofte aan David? Waarom zou God iets beloven en niet nakomen?

2. De Messias

David was de éérste die wist en erkende –tot zijn grote vreugde- dat God sprak over iets groters; over de komst van de Messias en dat deze een nakomeling van hem zou zijn – naar de mens gesproken. Dat profetische beloften als in deze Psalm een veel diepere betekenis kenden. En David stond daarin niet alleen. Héél gelovig Israël begreep dit, het maakte deel uit van hun leerstellige opvattingen over de profetie:

Johannes 12:34

"De menigte dan antwoordde Hem: Wij hebben uit de wet gehoord dat de Christus tot in eeuwigheid blijft; en hoe zegt U dan dat de Zoon des mensen moet worden verhoogd? Wie is die Zoon des mensen?"

Matteüs 22:41, 42

"Toen nu de Farizeeën bijeen waren, vroeg Jezus hun aldus: Wat denkt u van de Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden tot Hem: Van David." (vgl. ook Mt. 9:27, 12:23, 15:22, 21:9.)

Men wist heel goed dat **de Gezalfde, de Christus, tot altijd zou blijven** en dat dát bedoeld werd met het voor altijd blijven bestaan van het Huis van David. Daarom konden zij ook niet plaatsen wat de Here in Johannes 12 van zichzelf zei, namelijk dat Hij van deze wereld zou uitgaan, dat Hij zou sterven, opstaan, naar de Hemel zou opvaren én.. de gelovigen tot zich zou trekken (12:32). Dat paste niet in de opvattingen die men er op nahield; immers: het Koningschap zou hersteld worden door de nakomeling van David? Hij was dat, en men wist dat! Hoe zouden zij dat kunnen rijmen met zijn dood? En, wie was die "Zoon des mensen"? Dat kenden ze niet uit de Schriften..

3. Toespraak van Petrus

Petrus beriep zich, in zijn toespraak op de eerste pinksterdag, op dit gegeven. Pas tóen besepte men wat men had gedaan: de Gezalfde uitgeroeid! Hij, de Zoon van David die voor altijd zou regeren had men omgebracht en vandaar ook dat veel Joden zich vertwijfeld afvroegen: "Wat moeten we nú doen".

Handelingen 2:37 zegt: "Ze waren diep in hun hart getroffen". Men wist zich géén raad want: men had de Eéuwige Eerstgeborene, de Messias, aan het kruis genageld en ze zullen zich dan ook hebben afgevraagd: wat zal wel niet de straf van God zijn nu we dít gedaan hebben?

Zij vragen dan ook: "Wat moeten wij dóen, mannen, broeders?". Het antwoord van Petrus was dat zij zich moesten bekeren, laten dopen en zich laten behouden, redden, uit dit verkeerde, verloren, geslacht.

Van Godswege aangewezen

In zijn toespraak, Handelingen 2:22, legt Petrus de nadruk op het feit dat de Here "van Godswege aangewezen" was. Doordat hij krachten, tekenen en wonderen deed. Hij had bewézen de Zoon van David te zijn. Hij, de Here, **was gesteld -door God- als de eerstgeborene**.

Jezus, als mens, was de eerstgeborene van Jozef en Maria. En vanaf het moment dat Hij geboren werd, werd de wet vervuld aan- en door Hem. Het was dus niet alleen letterlijk van toepassing op Hem dat Hij een eerstgeborene was maar, zoals ook de Joden erkenden, ook in de gééstelijke zin; Hij was de éérstgeborene waarop gedoeld werd in ondermeer Psalm 89.

Er is dus een

1. letterlijke toepassing en

2. een "gééstelijke" toepassing

van het "eerstgeborene" zijn van Christus Jezus.

Letterlijke toepassing:

Om de méns tegemoet te komen en de profetie te vervullen was er sprake van een letterlijk eerstgeboren zijn naar de méns uit de erfelijke lijn van David.

Geestelijke toepassing:

Om de troon van David voor ééuwig, boven alle koningen en voor altijd, te laten bestaan, moest de Messias Jezus tot éérstgeborene worden gesteld én .. moest hij voor eeuwig leven.

Dit was een implicatie die het Joodse volk, de massa althans, niet begrepen en aanvaard heeft; want: hoe zou een méns voor áltijd leven?

Het antwoord werd door Petrus in Handelingen 2 gegeven en wordt bevestigd en nader uitgelegd in Openbaringen 1:5, door Johannes:

"en van Jezus Christus, de trouwe getuige, de **eerstgeborene van de doden** en de overste van de koningen van de aarde. Hem die ons liefheeft en ons van onze zonden heeft verlost door zijn bloed"

Christus was de éérste mens die de dood overwon. Dáármee wérd Hij de eerstgeborene van deze schepping en het hoofd van de Gemeente, Zijn Lichaam (Kol. 1:18), de eerstgeborene van vele broeders (Rom. 8:29) en dóórdat Hij de eerstgeborene was –de dood overwon- werden de gelovigen verlost van de zonde (Openb. 1:5).

Johannes refereert hiermee wederom aan Psalm 89. We zien hier dat het getuigenis van de Apostelen Petrus, Johannes maar ook Paulus absoluut overéén stemt. De Here Jezus was hiertoe uitverkoren of voorbestemd, zegt Paulus in Rom. 8:29. Het was zijn roeping of taak. Niet omdat Hij er voor koos, maar omdat Hij er toe geroepen was.

De mensenzoon

De Joden vroegen zich af: "Wie is de mensenzoon"? Voor hen was het volslagen onduidelijk wat wij nu wel (kunnen en mogen) weten.

Hij, Christus Jezus, wérd een mensenzoon, een kind van een mens. Die mensenzoon moest sterven én weer opstaan om de dood te overwinnen om zó de Eeuwige Troon van David –als eerstgeborene- te kúnnnen opeisen. Hij had er ná zijn dood én opstanding als énige recht op.

Maar **van wie eiste Hij het op?** Van God? Of... was er iemand anders die de macht had over de mens? Die de mensheid geknecht had?

De vraag stellen is 'm beantwoorden! We weten immers dat de satan de mens heeft geknecht, door de ongehoorzaamheid van Adam kwam de zonde in de wereld en het loon op deze zonde was de dood (Rom 6:23). De dood was overwonnen door God's Zoon, die de mensenzoon was geworden, en na zijn opstanding eiste Hij op wat Hem –als Schepper van Hemel en Aarde, Kol 1:16- rechtens toekwam, de kroon op de Schepping: de mens. De Bijbel is hierin heel duidelijk:

Lukas 4:16-21 (Telos)

16 En Hij kwam in Nazareth waar Hij was opgevoed en ging naar zijn gewoonte op de dag van de sabbat naar de synagoge en stond op om te lezen. 17 En het boek van de profeet Jesaja werd Hem gegeven; en toen Hij het boek had ontrold, vond Hij de plaats waar geschreven stond: 18 'De Geest van de Heer is op Mij, doordat Hij Mij heeft gezalfd om aan armen het evangelie te verkondigen; Hij heeft Mij gezonden 19 om aan gevangenen loslating te prediken en aan blinden het gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijlating, om te prediken het aangename jaar van de Heer'. 20 En nadat Hij het boek had opgerold en aan de dienaar teruggegeven, ging Hij zitten, 21 en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. Hij nu begon tot hen te zeggen: **Heden is dit Schriftwoord in uw oren vervuld.**

De Here Jezus, de mensenzoon, wás de Gezalfde, de geroepene. Hij wás gezonden door God. En dit schriftgedeelte uit Jesaja **werd op dat moment vervuld**: Hij was daar gekomen om zijn roeping, zijn taak, te volbrengen.

Wanneer we lezen dat de Here kwam om de verbrokenen heen te zenden in vrijlating en aan gevangenen loslating te prediken kunnen we dit in geestelijke zin opvatten, vgl. Rom. 7:6 waar Paulus spreekt over de gevangenschap van de Wet. En natuurlijk de gevangenschap van de zonde. Maar ook in een letterlijke zin; net zoals we letterlijk zien dat door de Here aan armen het Evangelie werd verkondigd en door Hem blinden weer ziende werden. De Here ging niet naar gevangenis. Althans, niet naar de gevangenis zoals wij mensen die kennen.

In Efeze 4:8-10 lezen we dat Paulus zegt dat de Here **de gevangenschap gevangen heeft genomen** toen Hij opvoer vanuit "de lagere delen der aarde". En in 1 Petrus 3:19 lezen we hierover eveneens:

1 Petrus 3:19

"..Hij, die gedood is naar het vlees, maar levend gemaakt naar de geest in welke Hij ook heengegaan is en gepredikt heeft aan de **geesten in de gevangenis..**"

De Here heeft gezegd tot mijn Here..

In Handelingen 2:34 citeert Petrus een uitspraak van David: "De Here heeft gezegd tot Mijn Here.." en wijst er op dat David hier nooit over zichzelf kon hebben gesproken. Hij verwijst hiermee ook naar wat de Here zelf de Sadduceeën –die de opstanding ontkenden- voorhield.

Lukas 20:27-44.

27 En tot Hem kwamen enige der Sadduceeën, die ontkennen, dat er een opstanding is, en zij ondervroegen Hem, 28 en zeiden: Meester, Mozes heeft ons voorgeschreven, indien iemands broeder getrouwd is en kinderloos sterft, dat dan zijn broeder de vrouw nemen moet en voor zijn broeder nakomelingschap verwekken. 29 Nu waren er zeven broeders. En de eerste nam een vrouw en stierf kinderloos. 30 En de tweede nam haar, 31 en de derde, en zo alle zeven, en zij stierven zonder kinderen na te laten. 32 Eindelijk stierf ook de vrouw. 33 Die vrouw dan, van wie van hen zal zij in de opstanding de vrouw zijn? Want alle zeven hebben haar tot vrouw gehad. 34 En Jezus zeide tot hen: De kinderen dezer eeuw huwen en worden ten huwelijk genomen, 35 maar die waardig gekeurd zijn deel te verkrijgen aan die eeuw en aan de opstanding uit de doden, huwen niet en worden niet ten huwelijk genomen. 36 Want zij kunnen niet meer sterven; immers, zij zijn aan de engelen gelijk en zij zijn kinderen Gods, omdat zij kinderen der opstanding zijn. 37 Maar dat de doden opgewekt worden, heeft ook Mozes bij de braamstruik aangeduid, waar hij de Here noemt de God van Abraham en de God van Isaak en de God van Jakob. 38 Hij is niet een God van doden, maar van levenden, want voor Hem leven zij allen. 39 Enige van de schriftgeleerden antwoordden en zeiden: Meester, Gij hebt goed gesproken. 40 Want zij durfden Hem niets meer vragen. 41 Maar Hij zeide tot hen: Hoe kan men zeggen, dat de Christus een zoon van David is? 42 Want David zelf zegt in het boek der Psalmen: De Here heeft gezegd tot mijn Here: Zet U aan mijn rechterhand, 43 totdat Ik uw vijanden gemaakt heb tot een voetbank voor uw voeten. 44 David noemt Hem dus Here; hoe kan Hij dan zijn zoon zijn?

De Here beoogde hier tweeërlei onderwijs te geven, de Sadduceeën waren al afgedropen, de schriftgeleerden tevreden gesteld, maar de Here wilde iets geheel anders aan hun duidelijk maken, iets wat bóven hun strikvraag uitsteeg:

- 1. de opstanding der doden was een feit;**
- 2. de Christus was zowel de Here áls de Zoon van David.**

Dit laatste kon alléén wanneer deze Here, deze Messias, zou sterven én .. weer opstaan. De leer van de Sadduceeën werd hiermee in één keer onderuit gehaald als zijnde totaal vals. Maar óók sprak de Here hier profetisch over zijn eigen sterven én opstaan. Dat was wat Hij wilde onderwijzen. Ondanks dat, waren er later in de gemeente zelfs toch nog die ontkenden dat er sprake zou zijn van een opstanding der doden (1 Kor. 15:12). Het antwoord van Paulus hierop is

1 Kor. 15:21-26:

"21 Want waar de dood is door een mens, is ook de opstanding van de doden door een mens. 22 Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. 23 Maar ieder in zijn eigen orde: Christus als eersteling, daarna die van Christus zijn, bij zijn komst. 24 Daarna is het einde, wanneer Hij het koninkrijk aan God de Vader overgeeft, wanneer Hij alle overheid en alle gezag en kracht te niet gedaan heeft. 25 Want Hij moet regeren, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd. 26 Als laatste vijand wordt de dood te niet gedaan."

De dood was door de ongehoorzaamheid van één mens, Adam, in de wereld gekomen. Zo moest die ongehoorzaamheid dan ook door de géhoorzaamheid van één méns teniet worden gedaan; doordat deze mens opstond uit de doden. Dat dit een waarheid was, een feit, blijkt eerder in dit hoofdstuk als Paulus alle Apostelen en ruim 500 andere getuigen noemt waarbij hij opmerkt dat veel van hen nog in leven zijn. Zij hebben gezien dat de Here leefde!

De Wet stelde dat op getuigenis van twee een zaak vaststond, des te vaster dus het feit van de lichamelijke opstanding van deze mens, Christus Jezus! Door Adam's óngehoorzaamheid moet iedereen sterven, is de mens sterfelijk geworden; Door Christus géhoorzaamheid zal iedereen opstaan uit de dood en eeuwig leven.

Daarin is wel een volgorde:

1. Christus éérst – een feit dat reeds achter ons ligt – als éérstgeborene uit de doden;
2. Daarná "die van Christus zijn", de gelovigen, als Hij terugkomt;
3. En dáárna "is het einde". Als Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd oftewel de satan en zijn volgelingen heeft overwonnen.

Met héle grote passen gaat Paulus hier door de heilshistorie heen. Verderop in het hoofdstuk licht hij nog toe, 1 Kor. 15:51-55, hoe die terugkeer van Christus zal verlopen:

1 Kor. 15:51-55

"Zie, ik zeg u een verborgenheid. Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, 52 in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, bij de laatste bazuin; want de bazuin zal klinken, en de doden zullen onvergankelijk worden opgewekt en wij zullen veranderd worden. 53 Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke onsterfelijkheid aandoen. 54 En wanneer dit vergankelijke onvergankelijkheid zal aandoen, en dit sterfelijke onsterfelijkheid zal aandoen, dan zal het woord uitkomen dat geschreven staat: 'De dood is verslonden tot overwinning'. 55 'Waar is, dood, uw prikkel? Waar is, dood, uw overwinning?'"

H.C. Voorhoeve schrijft hierover:

"Voor de christen is de dood geheel en al overwonnen, hij is in zijn zedelijk karakter vernietigd. De gelovige bezit in de opgestane Christus een leven, dat hem boven de dood verheft, misschien niet fysisch, wat zijn lichaam aangaat, maar zeker moreel. De dood als de vrucht van de zonde en des oordeels heeft al zijn macht over de ziel verloren; hij is zo volkomen overwonnen dat er zelfs velen zullen zijn, die niet sterven. Alle christenen bezitten Christus als hun leven. Indien Hij afwezig is en indien Hij niet terugkomt -en dit zal het geval zijn zo lang Hij zit ter rechterhand van zijn vader, en zo lang ons leven met Hem in God verborgen is- dan sterven wij lichamelijk; dat wil zeggen, dan wordt de ziel van het lichaam gescheiden. Doch wanneer Hij terugkomt en de troon van zijn vader verlaten heeft om de zijnen tot zich te nemen, voordat Hij de oordelen over de wereld laat komen, dan zal Hij zijn macht over Hen uitoefenen, en de dood is buiten staat enige tegenstand te bieden; al degenen die leven, zullen zonder te sterven de hemel binnengaan."

En verder schrijft Voorhoeve:

"De aanhaling uit Jesaja: 'De dood is verslonden tot overwinning,' is zeer merkwaardig. Hier wordt ons door Paulus alleen het feit voorgesteld, dat de dood tot overwinning is verslonden; doch de vergelijking met Jesaja toont ons, dat dit niet aan het einde van de wereld zal plaats hebben, maar aan het einde van die periode, wanneer door de oprichting van het koninkrijk van God in Sion de onwetendheid en duisternis zal weggenomen zijn. De gehele aarde zal in die periode verlicht zijn"

(nb: de originele tekst bevatte een scanfout, waardoor de tekst ingekort is)

Met de komst van Christus is dus niet "het einde daar". Dat is namelijk het 3e feit door Paulus genoemd. We moeten dit zeer goed onderscheiden van elkaar, want, wanneer we dit niet doen ontgaat ons ten ene male de belofte gedaan aan de gelovigen; éérst zal de Here zijn kinderen thuishalen en brengen in de Hemelse Gewesten, waar Hij een plaats bereid heeft voor ze (Joh. 14:2). Daarná zal het einde zijn. 1 Kor. 15:25 vertelt wat er in die tussenliggende periode gebeurt: Christus zal alle vijanden onder zijn voeten leggen en heersen over deze aarde.

4. De erfenis

Tot nu toe hebben we voornamelijk gesproken over het éérstgeboorterecht. Dit recht is aan Christus Jezus gegeven. Maar wat is de érfenis van de eerstgeborene? Dat is, buiten de Gemeente die Hem is gegeven, díe heerschappij: de troon van David. In het duizendjarig vrede-rijk zál Christus Jezus heersen en op de troon van David plaats nemen. Hij zal de aarde hoeden, er over heersen, met een ijzeren staf (Openb. 2:27).

Gesteld tot Here?

Er zijn er die beweren dat Christus pas werd gesteld tot Here of Christus op het moment dat Hij opstond uit het graf. Dit kan niet, gezien het feit dat David Hem reeds zijn Here noemde al vóór Hij naar deze aarde kwam. Toen al had Hij deze positie, maar daalde vrijwillig neer.

Fillipenzen 2:5-8

5 Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, 6 die, in de gestalte Gods zijnde, het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht, 7 maar Zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, en aan de mensen gelijk geworden is. 8 En in zijn uiterlijk als een mens bevonden, heeft Hij Zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises.

Hij, Christus Jezus, was God – Schepper van Hemel en aarde – en wérd een mens gelijk; Hij **vernederde** zichzelf. Hij **wás reeds de Heer over Hemel en aarde** en bevestigde dit door de satan te overwinnen middels Zijn opstanding van tussen de doden, daarmee aantonend dat Hij alle macht op Hemel én aarde bezat. Het is daarom niet juist te stellen dat de Here pas tot Christus (=Messias) werd gesteld bij zijn opstanding. Dit is een misverstand voortvloeiend uit onbegrip over Zijn Hemelse positie vóór zijn menswording.

De Wijngaard

In Matteüs 21 lezen we over de eigenaar van een wijngaard, die deze verhuurde aan landlieden. Toen het tijd was om zijn deel van de oogst in ontvangst te nemen, stuurde hij zijn slaven om deze namens hem te ontvangen. Ze sloegen, doden en stenigden de slaven. De Heer besloot uiteindelijk zijn zoon te sturen:

Matteüs 21:37-41

"37 Tenslotte nu zond hij tot hen zijn zoon en zei: Zij zullen mijn zoon ontzien. 38 Toen de landlieden echter de zoon zagen, zeiden zij onder elkaar: Deze is de erfgenaam, komt, laten wij hem doden en zijn erfenis in bezit nemen. 39 En zij grepen hem, wierpen hem buiten de wijngaard en doodden hem. 40 Wanneer dan de heer van de wijngaard komt, wat zal hij met die landlieden doen? 41 Zij zeiden tot Hem: Die kwaden zal hij een kwade dood laten sterven en de wijngaard aan andere landlieden verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen afgeven."

De érfgenaam, Christus Jezus, werd bewust gedood. De satan veronderstelde hiermee te hebben voorkomen dat de erfgenaam ooit zijn rechtmatige erfenis zou kunnen ontvangen. Door zijn dood echter wérd Hij de éérstgeborene uit de doden én werd hij daarmee tevens dé erfgenaam. En wat zal de Heer doen met hen die Hem verwierpen? Ze zullen een kwade dood sterven!

Een ieder die de erfgenaam verwerpt, de eerstgeborene zijn recht niet toekent op zijn erfenis, zal niet behoren tot het Koninkrijk van God. Galaten 4:7 zegt dat een ieder die Christus Jezus heeft aangenomen zal délen in de erfenis; het Zoonschap. Wie niet gelooft, zal niet kunnen delen in de erfenis.

In de Hebreëën, 1:1-4, brief lezen we dit alles schitterend samengevat en geheel in de lijn van de gelijkenis uit Matteüs 21:

Hebreëën, 1:1-4

"1 Nadat God vroeger vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had in de profeten, heeft Hij in het laatst van deze dagen tot ons gesproken in de Zoon, 2 die Hij gesteld heeft tot erfgenaam van alle dingen, door Wie Hij ook de werelden gemaakt heeft. 3 Deze, die de uitstraling is van zijn heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen en die alle dingen draagt door het woord van zijn kracht, is, nadat Hij door Zichzelf de reiniging van de zonden tot stand heeft gebracht, gaan zitten aan de rechterhand van de Majesteit in de hoge 4 zoveel meer geworden dan de engelen als Hij uitnemender naam geerfd heeft dan zij."

En, in hoofdstuk 2:1-8 lezen we verder:

"1 Daarom moeten wij des te sterker ons richten naar wat wij gehoord hebben, opdat wij niet misschien afdrijven. 2 Want als het woord door engelen gesproken vast stond en elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontvangen heeft, 3 hoe zullen wij ontkomen als wij zo'n grote behoudenis veronachtzamen, waarover aanvankelijk gesproken is door de Heer en die aan ons bevestigd is door hen die het gehoord hebben, 4 terwijl God bovendien meegetuigde zowel door tekenen als wonderen en allerlei krachten en uitdelingen van de Heilige Geest naar zijn wil. 5 Want niet aan engelen heeft Hij onderworpen het toekomstige aardrijk waarover wij spreken, 6 maar

iemand heeft ergens betuigd en gezegd: 'Wat is de mens dat U hem gedenkt, of de menszoon dat U acht op hem geeft? 7 U hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt U hem gekroond en hem gesteld over de werken van uw handen; 8 alles hebt U onder zijn voeten onderworpen'. Want door Hem alles te onderwerpen heeft Hij niets overgelaten dat Hem niet onderworpen zou zijn."

Het Koningshuis van David bestaat niet meer, althans, in menselijke zin. Dit Koningshuis zál ook nooit meer bestaan want de troon is voor de Here Jezus bestemd. Hij is de erfgenaam, voor altijd en eeuwig. We zijn nu -als gelovigen- in afwachting van Zijn komst, het moment waarop Hij op deze troon plaats zal nemen. We zien hier dat Hij de erfenis heeft gekregen, wij mogen delen in die erfenis.. maar, we lezen ook een ernstige waarschuwing: "Hoe zullen we ontkomen, als wij zo'n grote behoudenis verontachtzamen". Oftewel: zal er niet een verschrikkelijk oordeel over ons komen, als we niet geloven in dé eerstegeborene, dé erfgenaam?

De Boodschap van de Apostel Petrus aan Israël was duidelijk. Psalm 89 is in vervulling gegaan:
De troon van David is voor altijd en.. de erfgenaam is "geboren"!

BRONNEN

- * NBG Bijbel, 1951
- * Telos/Voorhoeve vertaling
- * Staten Vertaling
- * Beschouwingen brieven van Paulus, H.C. Voorhoeve (Online Bijbel)
- * Halley's Bible Handbook
- * De Bijbel gaat open, Mary Batchelor
- * Handleiding bij de Bijbel, Chris Wright
- * Synopsis van de Bijbel, John Nelson Darby

Alle rechten © voorbehouden, R. Brinkman, Internet Bijbelcursus, www.internetbijbelcursus.nl
Het ongewijzigd en niet commercieel doorgeven van deze bijbelstudie is toegestaan.

De InternetBijbelCursus is geregistreerd -en wordt uitgebracht, voor wat betreft de inhoud van de website- onder de Creative Commons-licentie, een licentiemodel dat het gratis delen en doorgeven van bronmateriaal beoogd.
